

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Postni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XII./ŠTEVILKA 18

CELOVEC, DNE 5. MAJA 1960

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Strokovna delavnica
za popravila

Verouk v materinščini!

Ob začetku šolskega leta 1959/60 je kot blisk z jasnega neba udarila med ljudi odločba celovškega ordinariata o rabi jezika pri krščanskem nauku. Omenjeni dekret je v nasprotju s stališčem, ki ga je vedno zagovarjala katoliška Cerkev, da se mora verouk poučevati v materinščini.

Ko je bila 3. oktobra leta 1945 uzakonjena obvezna dvojezična šola, je bilo v zakonu glede verouka izpovedano, da se ta poučuje izključno v materinščini. Za materinščino pa se smatra jezik, katerega govori otrok ob vstopu v ljudsko šolo. Tako je bil verouk za slovenske otroke v slovenskem, za nemške pa v nemškem jeziku. Nihče temu ni nasprotoval.

19. marca 1958 pa je avstrijski parlament sklenil nov manjšinski šolski zakon, ki predvideva, da se mora krščanski nauk za vse otroke poučevati na dvojezičnih šolah dvojezično. To se pravi z drugimi besedami: slovenskih otrok ne bi več smeli poučevati verouka le v materinskem jeziku. Iz ust avstrijskih političnih predstavnikov smo slišali, da je prišlo določilo o dvojezičnem poučevanju verouka v šolski zakon šele na izrecno željo iz cerkvenih krogov. Čudimo se, da so ti krogi zahtevali, naj avstrijski parlament sklepa tudi o rabi učnega jezika za krščanski nauk. Saj pripada ta pravica tako po avstrijski ustavi kot avstrijskem konkordatu ter kanoničnem pravu samo Cerkvi. Nobena državna oblast bi ne mogla krškega ordinariata prisiliti, da se odmakne od običajnega za vse šole veljavnega načela poučevanja verouka v materinščini.

Sklicujoč se na krivični šolski zakon je celovski ordinariat izdal 17. 9. 1959 še poseben odlok, po katerem bi se morali otroci tudi na čisto slovenskih šolah učiti najvažnejših molitev v nemškem jeziku, da bi mogli, če bi prišli v popolnoma nemške kraje, slediti maši in drugim verskim obredom. Čudimo se, da škofijski ordinariat pri nemških otrocih ne zagovarja istega načela. Ali ne bi smeli na dvojezičnem ozemlju obvladati nemški otroci glavne molitve tudi v slovenskem jeziku?

Zakaj v dekretu o tem ni govora? Vse izgleda tako, da se Nemcu ni treba učiti drugega deželnega jezika, Slovenec bi se pa moral nemščino tudi za cerkveno rabo! To je torej enakopravnost? In v par letih pri zasedbi far na našem ozemlju ne bi bilo več potrebno ozirati se na to, ali obvlada duhovnik oba jezika ali ne. Saj bi itak vsi verniki razumeli in znali moliti nemško.

Na tako zadržanje cerkvene oblasti v zvezi s krivičnim dekretom celovškega ordinariata naše ljudstvo ni moglo molčati. V številnih pismih in spomenicah so slovenski starši krškemu ordinariatu izrazili svojo skrb nad odlokom ter zahtevali, da se poučuje v bodoče krščanski nauk v materinem jeziku.

Zal moramo ugotoviti, da ordinariat ni smatral za potrebno, na spomenice, številna pisma in druge upravičene pritožbe odgovoriti. Dolgo smo molčali. Po sedmih mesecih smo prisiljeni javnosti povedati, da ordinariat vztraja na krivičnem dekretu, kajti v drugačnem slučaju bi bil že zdavnaj preklican.

Pravica je samo ena in enaka za vse, tako za Slovence kot za Nemce. Če Nemec sme zahtevati pouk krškega nauka v svoji materinščini, potem nihče nima pravice za slovenske otroke izdajati drugačnih navodil — tudi krški škofijski ordinariat ne!

Zaključek gospodinjske šole v Št. Jakobu

S pesmijo in znanjem v življenje

S pesmijo in cvetjem je v nedeljo, dne 1. maja gospodinjska šola v Št. Jakobu zaključila svoj letošnji gospodinjski tečaj. Na kuharski in šiviljski razstavi so dekleta pokazala, kaj so se naučile, popoldne pa so na kulturni prireditvi izpovedale svojo predanost krščanski veri, zemlji naših prednikov in zvestobo naši pesmi ter materini besedi. Na popoldanski prireditvi na prostem je bilo okrog 1000 ljudi, vendar je bila tudi prireditev zvečer v farni dvorani dobro obiskana. Prav tako tudi predstava za šolsko mladino dan poprej. Znova se je pokazalo, da je »Narodna šola«, sredi Roža in kljubuje časom na vzvišeni ravni pri Št. Petru in je vzgojno središče ter žarišče krščanstva in slovenstva med našim rodом na Koroškem.

Prireditve se je udeležilo tudi mnogo častnih gostov, med njimi prelat dr. Blüml, dekan msgr. dr. Hornböck in številni duhovniki, ravnatelj slovenske gimnazije višji štud. svetnik dr. Tischler, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Inzko, predsednik Društva slovenskih absolventov visokih in srednjih šol dr. Jelen ter mnogi drugi.

Že na vsežgodaj se je začelo živahno vrvenje okrog šole. Od blizu in daleč so začeli prihajati starši, sorodniki in znanci gojenk, pa tudi rojaki iz vseh treh naših dolin, saj je zaključna prireditev gospodinjskih šol postala že nekak naš narodni in družinski praznik. Med gosti so se pa sukale gojenke v ličnih nošah, nasmejane in vesele.

V dveh velikih dvoranah sta bili pripravljene šiviljska in kuharska razstava, v kateri so se takoj od jutra naprej gnetli obiskovalci in občudovalci.

Šiviljska razstava je združevala lepo s praktičnim, kajti poleg delovnih oblek in vsakdanjih oblačil za male in velike so bile razstavljene vezenine, ki po lepoti barv, sestave in izdelave že spadajo v kategorijo

domače umetnosti. Pri vsaki vezenini je bilo navedeno ime mlade šivilje in to je dajalo razstavi nek osebni pečat. In prav je tako, kajti razstava je s tem kazala delo in znanje deklet gojenk.

Zelo bogata je bila tudi kuharska razstava od slaščic do mesenin pa do konzerv. Obeležje razstavi je dajal velik dom iz medenega testa s koroškim »znamenjem«. Razstava je bila zelo okusno prirejena. Pestrost in raznoličnost razstavljenih izdelkov pa je potrjevala pravilo, da mora jed biti zdrava, okusna, tečna ter prijetna za oko. Kaj kmalu so obiskovalci pokupili številne torte in druge slaščice.

Nebo je bilo sicer zamegljeno, kljub temu pa je molitev sester in gojenk izprosila, da ni bilo dežja. Tako se je prireditev na prostem mogla redno odigrati, kljub temu, da je pihal močan veter. Toda vsi, nastopajoči na odru in nad tisoč gledalcev, smo vztrajali. Nas prva sapica pač ne odpihnel!

Cvetoča gojenka je pozdravila vse brane v lepo deklamacijo: »Pesem in cvetje v pozdrav«, ki jo je zložila Milka Hartmanova. Domu in rodu se hočejo posvetiti

Pogled na del množice na prireditvi v Št. Jakobu

Commonwealth zboruje v Londonu

V Londonu so se sestali ministrski predstavniki Commonwealtha, to je držav, ki so nastale iz nekdanjih britanskih kolonij, a so tudi po doseženi politični neodvisnosti ostale v skupnosti Commonwealtha, čigar vezi so predvsem gospodarske narave. Tudi londonsko zasedanje je namenjeno predvsem gospodarskim vprašanjem. V prvi vrsti se bodo posvetovali o gospodarski razcepitvi, ki grozi svobodni Evropi zaradi nastanka dveh gospodarskih organizacij, namreč Evropske gospodarske skupnosti (EWG) in Evropskega skupnega tržišča (EFTA), ki delita evropsko celino tostran železne zaves v dva sovražna gospodarska tabora. Eden izmed razlogov, da je do tega razcepa prišlo, je politika Anglije, ki se

noče pretesno vezati na evropsko celino. Ona noče preko povezave z EWG spustiti svojih celinskih konkurentov (Francije, Zapadne Nemčije in Italije), na bogate trge dežel Commonwealtha. EWG namreč namerava ustvariti iz držav članic en sam velik gospodarski prostor, v katerem bi lahko vsak trgoval brez vseh ovir (carin itd.).

Zelo neprijetno vprašanje, ki bo gotovo obravnavano v Londonu, bodo nemiri v Južni Afriki. Članice Commonwealtha so tudi »barvaste države«, kot Indija, Ghana, Ceylon, Pakistan in druge, ki bodo gotovo zahtevale od Južne Afrike, ki je še vedno član Commonwealtha, da preneha s sedanjo politiko zapostavljanja črncev, ki je povzročila nedavne krvave nemire.

Državna realna gimnazija in gimnazija za Slovence

OBJAVA

Sprejemni izpiti za prvi razred in tudi za višje razrede na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence so v soboto, dne 9. julija 1960, to je prvi dan velikih počitnic.

Izpit za prvi razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo v obsegu četrte šolske stopnje ljudske šole.

Prijave za sprejemni izpit so lahko ustne v pisarni šole, Lerchenfeldgasse 22, II. nadstropje, vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure ali pa pismene do 1. julija 1960. Pismene prijave je treba kolokovati s 6 šil. Prijavi pa je treba priložiti rojstni list in dokument avstrijskega državljanstva. Šola, katero učenec ali učenka sedaj obiskuje, naj pošlje »Schülerbeschreibung« direktno na ravnateljstvo šole, Klagenfurt, Lerchenfeldstrasse 22.

Na dan izpita pa mora učenec predložiti zadnje šolsko spričevalo, katero bo dobil 8. julija 1960.

Glede izpitov za višje razrede pa dobite podrobna pojasnila v šolski pisarni vsak dan popoldne.

Ravnateljstvo

hčere, v katerih žilah teče kri ljudstva, ki je rodilo Miklovo Zalo..

Pod vodstvom č. g. prof. Miheliča so nato šentjakobske gojenke zapele venec naših pesmi. Presenetil je dober glasovni material, ki so ga č. sestre izvežbale in strogi prof. Mihelič izbrusil do redke popolnosti, kar je spričo kratkega časa res velik dosežek.

V »Tragediji moderne družine« so nam dekleta na odru pokazale, da brez Boga ni blagoslova v življenju in da lahkomišelnost, želja po uživanju ter nepoštenje vodijo samo v nesrečo. Dekleta so se zelo dobro izkazale in vse svoje vloge korajžno in naravno podale.

Nato je stopil na oder sivolasi g. župnik Alojzij Vauti iz Sel, ki je posegel v zgodovino. Pred več kot petdesetimi leti je pokojni župnik Ražun spoznal, da more samo dobra krščanska in narodna vzgoja dati naši mladini pravo napotilo za življenje ter naš rod ohraniti v zvestobi do vere ter narodnega izročila. Govornik je takrat bil še mlad študent, ko so po Koroškem zbirali med ljudstvom darove za to lepo stavbo, ki je sad in spomenik naše volje do življenja. Kot mlad kaplan je imel potem srečo, da je v novozgrajeni šoli, v dvorani, ki danes služi za šivalnico, poučeval verouk. Pokojni župnik Ražun je pa tudi (Dalje na 4. strani)

Odgovor prosvetnega ministra

Pod uradno številko Zl. 54963-11/60 je 28. aprila zvezni minister za prosveto dr. Heinrich Drimmel pismeno sporočil Narodnemu svetu koroških Slovencev naslednje:

V redu sem prejel Vaše pismo z dne 8. aprila t. l. s katerim ste mi poslali prepis Vaše vloge z istega dne na predsednika deželnega šolskega sveta za Koroško glede ustanovitve oddelka šolske nadzorne oblasti za slovenski pouk pri šolskem svetu za Koroško ter glede imenovanja ustreznih nadzorstvenih organov.

Zvezno ministrstvo za prosveto zasedaj še čaka na ustrezne predloge deželnega šolskega sveta za Koroško.

Dr. Drimmel, l. r.

Na cvetno nedeljo je Slovenski ljudski oder, ki letos praznuje 10-letnico svojega delovanja v farni dvorani slovenske župnije St. Vid v Clevelandu priredil predstavo pasijona „Ob času obiskanja“. Predstava je bila zelo dobro obiskana. V tej zvezi pripominja pisatelj Karl Mauser v listu Ameriška domovina: „Naj bi nas ta pasijonska igra povežala ne samo s prvo cvetno nedeljo v Jeruzalemu, ampak tudi z vsemi cvetnimi nedeljami, ki jih je slovenski narod preživel, naj bi nas povežala tudi z vsemi velikimi petki, da bi ob tem spoznali, kako se narod, ki veruje, naprej ohranja in kako — čeprav majhen — preživi Judeža, biče in križ. Zato, ker veruje!“

O bajalici in ljudeh, KI VERUJEJO VANJO

Bajanico, šibo za iskanje podtalne vode, so iznašli v srednjem veku, prav tako kot razno drugo čarovniško orodje. Trezno misleči ljudje so jo že takrat odklanjali, kot na primer veliki Paracelsus in Agricola. Ko sta bila leta 1692 v Lyonu umorjena neki vinski trgovec in njegova žena, je policija naročila znanemu bajaličarju, bogatemu posestniku Aymarju, naj išče morilca s svojo bajanico. Aymar je šel za sledjo več milij daleč po vodi in po kopnem, dokler ni našel človeka, za katerega je trdil, da je storilec. Čeprav je obdolženec trdovratno tajil, so pozneje našli še nekaj drugih dvomljivih dokazov in moža obglavili. To je povzročilo veliko pozornost, in kmalu je izšlo več knjig o čudežni bajalici. Knez Condé je nato poklical Aymarja v Pariz in napravil z njim več poskusov. Ker pa Aymar ni mogel najti niti vode niti kovin, ki so jih skrili ljudje, niti odkriti tatvin, ki jih je policija že prej odkrila, so začeli zelo dvomiti o krivdi obglavljenega. Ker vera v vraga, duhove in čarovnije takrat ni bila moderna, ni mogel nihče razumeti, zakaj naj bi šiba zanihala, če so globoko pod njo v zemlji zlato, železo ali voda.

Celo oblasti so nasedle

Kljub temu pa so še v novjšem času oblasti zaman potrošile ogromno javnega denarja, da bi z bajaličarji našla vodo ali skrite zaklade v zemlji. Kdor hoče danes izkopati vodnjak, se najbrže še vedno mimogrede ukvarja z mislijo, da bi povprašal to čarovniško umetnost. Razlog je pač v navidezno znanstvenem plašču, s katerim so ta hokuspokus znova pokrili. Raziskovalci so v prejšnjem in sedanjem stoletju odkrili najrazličnejša žarčenja in valove — naj omenimo le rentgenske žarke, ultravioleto, infrardečo, ultrazvoke, radijske valove — ki jih človek s svojimi čutili sicer ne opazi, jih pa lahko dožene z merilnimi pripravami. In zato zatrjujejo sodobni črnaolci, da tudi voda, zlato, potopljena mesta, ladje na morskem dnu, zakopani zakladi, petrolej, diamanti in drugi predmeti, ki bi jih radi našli, oddajajo posebne žarke, ki jih lahko prestrežemo z nihanjem bajalice. Nekateri bajaličarji mislijo celo, da tudi človeško telo oddaja določene žarke in zato s svojo čarobno šibo lahko tudi še po fotografskih posnetkih dokažejo, katere napake je imela naslikana oseba. Mazači in celo pravi zdravniki so prepričani, da lahko z bajalico pri ljudeh in živalih doženejo, kakšno bolezen imajo. Po besedah drugih pa povzroča raznovrstne bolezni, zlasti raka. Treba je le postaviti postelje v drug kot sobe ali pa bolje — kupiti varnostne naprave, ki vse te stru-

pene zemeljske žarke že v kleti uničijo ali prestrežejo.

Strah pred smrtjo in rakom je bil najboljši zaveznik potnikom, ki so še do nedavnega prodajali po vaseh in manjših mestih take zaščitne aparate. Pogosto so tako nesmiselno omarico z bedastimi električnimi tuljavami in stikali, ki ni stala več kot morda 50 S, prodajali po 5.000 S, in še več lir. Drugi taki spretni so prodajali kot varstvo pred domnevnimi »zlimi« zemeljskimi žarki odeje z vtkanimi kovinskimi žicami, prstane, oprsnike in podobno. Neki zdravstveni svetnik je izumil »zaščitno napravo« iz dveh navadnih žepnih ogledal, ki sta bili nalepljeni na dnu in na pokrovu omarice. Pred nekaj leti se je mož, ki je bil zaradi take goljufije pred sodnikom, lahko izkazal celo z obrtnim dovoljenjem za prodajo takih zaščitnih naprav. Na raznih skrivnostnih omaricah so bila zunaj stikala z napisi »izklopljeno« in »vključeno«; znotraj pa so bile žice trdo povezane, tako da je bilo popolnoma vseeno, kako si jih stikal.

Okoli leta 1930 je zatrjeval neki bajaličar, da je odkril pri Auroldmünstru grob z zakladi hunskega kralja Atila. Upali so, da bodo izkopali več bogastva, kot ga bo lahko spravila Francoska državna banka. Napravili so že načrte za častno grobnico mrtvega Atila in za posebni vlak, ki bo prepeljal ostanke slavnega Huna. Med mnogimi drugimi je v ta izkopavanja tudi bivši cesar Viljem II. iz Doorna vtaknil nad 400.000 mark. Našli niso nič.

V februarju 1952 so razni časopisi poročali, da so našli veliko potniško letalo, ki je strmoglavilo v morje blizu Barija, s pomočjo bajalice. Ko so stvar preiskali, se je izkazalo, da je poročilo popolnoma izmišljeno.

„Zemeljski žarki“ so nesmisel

V današnji atomski dobi imamo najboljše fizikalne merilne naprave, s katerimi lahko doženemo mnogo vrst žarkov. Še nikoli pa ni poskusil s temi napravami resen znanstvenik odkriti takomenovanih »zemeljskih žarkov«, o katerih pripovedujejo bajaličarji. Te žarke lahko pokaže po njihovem le nihanje bajalice. Seveda ta šiba ne išče nikdar sama, ampak le v bajaličarjevih rokah.

Nevernemu Tomažu odgovarjajo: »Med nebom in zemljo so stvari, o katerih se našemu šolskemu znanju niti ne sanja!« Le malo ljudi pa ve na primer, da so v zadnjih letih razni svetovni časopisi razpisali milijonske nagrade tistemu, ki bi dokazal, da je moč občevati z duhovi umrlih, pa tudi nagrade za jasnovidstvo in okultne

stvari; nihče pa ni bil pripravljen privoliti, da znanstveniki preiščejo zadevni primer.

Že leta 1920 je Pruski geološki zavod napravil poskus s tremi bajaličarji, ki jih je, ne da bi vedeli drug za drugega, peljal po površini, katere podtalni svet je bil zaradi vrtanj že točno znan. Solnih ležišč, ki so segala skoraj do površine, ni našel noben bajaličar, pač pa so na napačnih krajih označili solna ležišča, ko so jih po njih vprašali. Podobno je bilo s premogovnimi in vodnimi žilami. Takih primerov je znanih več. Po drugi svetovni vojni je cela vrsta bajaličarjev iskala blizu Züricha glavni vodovod, katerega točne lege jim niso povedali. In te cevi s 55 centimetskimi premerom, skozi katero je steklo v minuti okoli 1600 litrov vode, ni našel nihče od njih! Nasprotno je pa več bajaličarjev na raznih krajih »našlo« vodovod, kjer ga sploh ni bilo.

Nekateri bajaličarji so sami gotovo prepričani o svojih sposobnostih; mišice na roki, ki so zaradi držanja šibe napete, lahko začnejo drhteti tudi nehote in neodvisno od človeka.

Zdravnik dr. Schreiber je zatrjeval, da z bajalico lahko pri ljudeh in živalih spozna bolezni. S svojimi izvajanci je skoraj prepričal slovitega Münchenskega profesorja Bierja, ki je priporočil znanstveni preizkus zadeve. In tako so na veterinarski

visoki šoli v Hannovru pred dr. Schreiberja in še nekega drugega bajaličarja pripeljali krave, katerih bolezni so bile znane ali pa so jih ugotovili kasneje po zakolu. Dr. Schreiber je preiskal krave, ki so bile pokrite z rjuhami, drugi bajaličar je nihal s šibo nad nepokritimi kravami. Oba sta povedala čisto različne sodbe. Ko so pred obadva privedli zdrave krave, sta vseeno našla na njih bolezni, pa spet vsak drugačne. Končno so ju brez njune vednosti postavili večkrat pred iste krave, pa je čarobna šiba pri isti živali in v istih rokah zapovrstjo pokazala različne bolezni.

V preteklih desetletjih so petrolejske družbe, oblasti in zasebniki potrošili milijonske zneske za brezkoristna vrtanja na podlagi nihanja bajalice. Prestrašeni kmetje so potrošili milijone za bedaste čarobne naprave, ki naj bi nje same in njih živino varovale pred boleznimi. Mnogo ljudi je bilo zapisanih smrti, ker so zaupajoč v take stvari šli prepozno k zdravniku. Pa se boste morda vprašali: Zakaj teh čarovnikov in rotilec ne postavijo pred sodišče?

To po veljavnih zakonih v večini dežel ni lahka zadeva. Zaradi prevare lahko obsodijo le človeka, ki mu dokažejo, da sam ne veruje v stvari, ki jih tveže drugim. To pa je zelo težko; razen tega mnogi resnično verjamejo v svoje čarovniške sposobnosti. Sicer so pa bili zakoni proti človeški neumnosti vedno brez učinka.

Casanova v originalu

Velika nemška založba Brockhaus, znana zlasti po svojem leksikonu, bo aprila objavila prvi zvezek popolne, nepopravljene in necenzurirane izdaje spominov velikega pustolovca Giacoma Casanove v nemškem prevodu. Ob istem času bo pariška založba Plon izdala to delo v francoščini, v jeziku, v katerem ga je Casanova napisal.

Zgodovina in usoda teh spominov sta že sami po sebi kakor roman. Friedrich Arnold Brockhaus, ki je založbo ustanovil leta 1772 v Leipzigu, je enaindvajset let po Casanovi smrti kupil rokopis spominov od njegovega vnuka Carla Angiolinija. Plačal je za 1800 drobno pisanih strani 200 tolarjev ali kakih 12.000 današnjih šilingov. Casanova je umrl leta 1798 kot knjižničar v češkem gradu Duchovu.

Brockhaus je knjigi priznaval veliko literarno vrednost, sodil pa je, da je ne more v celoti objaviti zaradi posameznih spotalkljivih odstavkov. Dal jo je popraviti pisatelju Von Schuetzu, njegov sin Heinrich pa francoskemu literatu Laforgueu. Ta dva sta iz dela napravila spaček, ki niti zdaleč ni bil več podoben izvirniku. Laforgue je med drugim Casanovo iz prepričanega monarhista spremenil v zagrozenega republikanca.

Izvirnik spominov je vse do konca druge svetovne vojne ležal v podzemeljski bla-

gajni založbe Brockhaus v Leipzigu. Užel je tudi bombardiranju, v zahodno Nemčijo so ga pa na prizadevanje sedanjega lastnika podjetja, dr. Hansa Brockhauza, rešili Amerikanci, ki so prvi zavzeli mesto.

Lani je skupina nemških in drugih slovestvenih strokovnjakov delo znova pregledala ter ugotovila, da je v izvirni obliki povse različno od nešteti izdaj Casanovinih spominov, ki krožijo že več ko sto let po svetu. Vsi kritiki, ki so rokopis preučili, se ujemajo v sodbi, da spada ta knjiga po umetniški vrednosti med vodilna dela svetovne književnosti v 18. stoletju. Se pa razume, da ni čtivo za mladino v nežni starosti.

BOJEVITI IN NEBOJEVITI NARODI

Zgodovinski institut v Parizu je objavil zanimivo statistiko o tako imenovanih bojovitih in ne bojovitih narodih.

Iz statistike je razvidno, da so se od leta 1800 do leta 1940 Angleži udeležili 28 odstotkov vseh oboroženih spopadov in vojn na svetu, Francozi 26 odstotkov, Španci 23, Rusi in Sovjeti 22; Nemci, ki na splošno veljajo za bojovite, če ne celo bojaželjen narod, pa so sodelovali samo pri osmih odstotkih vojn v tem času.

FRAN ERJAVEC:

268

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Ta je obsegala nekoč Istro, Dalmacijo in Albanijo, v II. stol. pr. Kr. so jo osvojili Rimljani in naredili iz nje posebno svojo zvezno državo, kateri so potem polagoma pridružili še Norik in Panonijo ter ustvarili iz nje taborišče za veliko rimsko armado, ki naj bi brzdala od severa nastopajoče germanske rodove. To rimsko trdnjavo se je posrečilo zrušiti šele H u n o m, toda ilirsko ime se je ohranilo še nadalje, a preneseno le še na Dalmacijo, Hrvatsko in Slavonijo. Isto važnost, kakor za Rimljane stara Ilirija, ima za Napoleona nova, ki se steza proti Avstriji in globoko v Turčijo. Napoleon sam je dne 13. XII. v zakonodajnem zboru izjavil, da razteza Ilirija meje njegove države do Save, od koder bo mogel varovati interese francoske trgovine na Jadranu, Sredozemlju in v Levanti. Dalmacija objema Turčijo, ilirska Hrvatska meji na Bosno in ta na Srbijo, s katero iščejo Francozi zveze že iz leta 1807. Savska dolina odpira staro pot skozi Bosno v staroslavno trdnjavo Beograd, do koder imajo Francozi sedaj le 50 milj. Ako bi udarila francoska vojska iz Dalmacije proti Bosni, da razširi sedanje meje Ilirije, se ji bodo gotovo radi pridružili tudi Srbi, ki so po jeziku sorodni prebivalstvu Ilirije in preko Srbov bi prišla Francija v zvezo z Rusijo, osvobodila mnoge narode, skupno z Rusijo lahko pregnala Turke iz Evrope in si čez Helespont odprla pot v Azijo. (Razen tega je Napoleon kot velik občudovalec starorimskega imperija sploh rad nadeval tudi raznim drugim svojim političnim tvorbam starorimska imena. Končno so tedaj še mnogi učenjaki smatrali Jugoslovane tudi za potomce staroveških Ilirov.)

Že ta razprava nam torej nazorno pokaže daljnosežno politično in vojaško važnost Ilirije. To je že nekaj mesecev pozneje vnovič izrečno potrdil tudi Napoleon sam, ko je (10. VIII. 1810) izjavil v neki spomenici, da mu je šele Ilirija zagotovila posest Soče, da bo njegova tamošnja armada »zdaj tvorila prednjo stražo in bo na Savi... a v primeru, da bi se francoska vojska ne mogla o pravem času zediniti, bi tvorila njeno zadnjo stražo in bi se počasi umikala na Sočo, kjer bi se združila z italijansko armado... V ilirskih provincah se s stališča vojne ne sme videti nič drugega nego dopolnitev posesti Furlanije. Ilirske province bi mogle dobro služiti tudi v vojni proti Turkom; Karlovec bo kmalu utrjen in iz Dubice bi se mogla zgrabiti Bosna«. Oziroma, ki so vodili Napoleona do ustvaritve Ilirije, dobro posnema dr. Prijatelj, rekoč: »Želja, zvezati osamljeno Dalmacijo z ostalo državo ali dopolniti svojo morskno posest, potreba, imeti, pred vrati Dunaja vojaško granico, nekako taborišče krepke armade, in končno strateške prednosti, ki so odlikovale Ilirijo pri zaščiti zgornje Italije ali pri nastopu dalje proti jugovzhodu v Turčijo. Da je smatral Napoleon »Ilirske province« za zarodek, ki bi rastle, se razvidi iz tega, da jih ni priklopil Italiji. Nodier celo izrečno trdi, da je Napoleon rad govoril o tem, da bo povečal Ilirijo še z Bosno-Hercegovino in s Črno goro.

Navedene vidike nam potrjuje v svojih spominih tudi prvi guverner Ilirije, maršal M a r m o n t, ki govori o Napoleonovih naročilih, ko mu je izročal v Fontainebleauju vodstvo Ilirije, Marmont pravi: »Naznanil mi je svojo željo, poslati me z neomejeno polnomočjo tja, da uredim deželo tako, da ji dam posebno mesto zunaj francoske države in Italijanskega kraljestva, kot predstražo, da štiti te dve državi, pod vladno in upravo tam zapovedujočega generala. Hotel je ustvariti nekako povsem vojaško granico, kakor so bile v srednjem veku

mejne grofije; in smejé mi je rekel: »In vi boste mejni grof«. Šele pozneje se je Napoleon odločil dati ilirskim provincam upravo bolj ali manj po francoskem vzorcu, čeprav one niso bile v nikaki organski zvezi s Francijo. Da je bila Ilirija politično popolnoma ločena od Italijanskega kraljestva, nam med drugim jasno dokazuje tudi dejstvo, da so morali imeti ilirski podaniki, ki so hoteli potovati v Italijo, potne liste, potrjene od kakega diplomatskega ali konzularnega zastopstva Italijanskega kraljestva. Neki ugledni tedanji politični pisatelj je že l. 1810. tudi zapisal: »Ako bodo Ilirske province povzdignjene v kraljestvo, bodo njene meje tudi razširjene proti jugu in proti vzhodu.«

Kakor torej Ilirske province niso spadale k Italijanskemu kraljestvu, tako pa vsaj upravno tudi niso tvorile dela Francije. Res je, da je bila večina francoskih zakonov uvedena tudi v Iliriji, vendar Ilirske province nikakor niso bile kake francoske province (departmaji), temveč so imele značaj zavojevanih pokrajin in je tudi manjkala v njih cela vrsta francoskih ustavnih ustanov, kakor zakonodajni zbor, tribonat ter senat in tudi uradnikov niso jemali po zamotanem francoskem načinu, temveč jih je imenovala vlada (cesar, ministri ali generalni guverner) neposredno. Dr. Vošnjak točno ugotavlja: »Med Francijo in Ilirskimi deželami ni bilo nobenih združujočih točk niti v pravnem, zgodovinskem in državnem razvoju, niti v raznih panogah kulturnega razvoja«. Ker ilirskih »provinc« tudi nikakor ni mogoče istovetiti s francoskimi departmaji, bi bilo po dr. Vošnjakovem mnenju tudi pravno mnogo točneje nazivati jih »Ilirske dežele« in ne »provinces«, a njihov državno-pravni razmerje do Francije nazivlje državno-pravni strokovnjak J e l l i n e k »deželo-priuklino« (Nebenland), ker ima sicer svoj lastni politični obstoj, ne more pa se udeleževati življenja vladajoče države.

(Dalje prihodnjič)

Čakamo

Narodni svet koroških Slovencev je sprejel v zadnjih mesecih prepise številnih vlog na cerkvene oblasti glede rabe jezika pri verouku. Doslej prizadeti še vedno čakajo na odgovor. Kako dolgo še?

MATERINSKI DAN V ŠT. JANŽU V ROŽU

priredi farna mladina v nedeljo, 8. maja, ob 7. uri zvečer pri Tišlerju.

Na sporedu so deklamacije, petje, tam-buraši in deklška igra:

»Madona v gozdu«.

Iskreno vabljeni!

SELE

V predpustu je bila pri nas samo ena poroka. Zdaj v vigredi pa opazamo neko živahno gibanje za ženitev. Koliko in kateri pari se bodo res podali na skupno zakonsko pot, bomo še poročali. Nova zima z mrazom in snegom koncem aprila naj tega gibanja ne ovira, marveč raje pospešuje!

ŽIHPOLJE

Na belo nedeljo smo imeli na Žihpoljah naše prvo cerkveno romanje. Kakor vsako leto je tudi letos prišla procesija iz Sel, pa tudi iz drugih krajev je prišlo mnogo romarjev. Na peto povelikonočno nedeljo pa povabimo vse od blizu in daleč na naše sončne Žihpolje.

Na belo nedeljo smo popoldne ob udeležbi velikega števila pogrebcev spremili na božjo njivo Ilčevega očeta Antona Ogrisa iz Dolče vasi, ki je previden s sv. zakramenti v 77. letu starosti odšel v večnost. Pokojnik je bil tudi zaveden Slovenec in dolgoletni naročnik ter zvesti bralec naših listov. Celih 49 let je bil cerkveni ključar. Preč. g. dekan Košir so se v cerkvi z lepim govorom poslovili od rajnega Ilčevega očeta, na grobu pa mu je izrekel tople besede v slovo tudi g. župan. Naj počiva v miru, težko prizadetim svojcem pa izrazimo naše iskreno sožalje.

BISTRICA PRI PLIBERKU
(Pred šestnajstimi leti)

Ker se pri nas izvaja diskriminacija proti nam z isto doslednostjo kakor med vojno, se mi zdi potrebno malo pomisliti na leta, ko se je začelo sistematično iztrebljenje našega naroda.

Mislim na ječo pri gestapo, na trnjevo pot, ko so nas gnali preko tisoč kilometrov

Ali ste že darovali za tiskovni sklad?

v »obljubljeno deželo« in nismo vedeli, ali gremo v Dachau ali na delo ali kam drugam.

Ravno v maju leta 1944 so gnali mojo ženo in mene v gestapovski zapor v Celovec. Na dnevnem redu je bilo tam pretepanje, obupno vpitje in streljanje ponoči, bombardiranje in naš veliki strah pred vžigalnimi bombami.

Po približno štirih mesecih celovskega zapora so nas nekaj vagonov peljali v Nemčijo. Na tem transportu je bila najhujša vožnja iz Prage do Cheba (Eger). Moral sem v popolnoma zamrežen vagon, ki pa je imel še posebno, približno en kvadratni meter veliko celico za najhujše zločince z majhnim, gosto zamreženim okencem.

Pri nas na Koroškem

Ker tega ne bom nikdar pozabil, tudi še vem, da smo se v tisti posebni celici peljali štirje, gozdni upravitelj Petrič, star blizu 70 let, neki Tof, občinski tajnik — vsi iz Črne, in jaz. Bili smo posebej zaprti čisto do Cheba, kakih 7 ur.

Ko se končno le pripeljemo do Cheba in tam izstopimo, so nas po štiri ali pet zvezali s pasjimi verigami skupaj. K meni je bilo privezano tudi neko mlado dekletce, Slovenka, mislim, da iz Gorenjske, zdaj

bo že kakih 30 let stara. Zelo rad bi vedel ali še živi... Gnali so nas skozi celo mesto v neko luknjo, zapor čez noč. Drugi dan pa zopet dalje v »obljubljeno deželo«.

Samo trdno prepričanje, da konec ni več daleč, nas je držalo pokonci. Toda vprašujemo se še danes, ali vas, ki ste za to nečloveško ravnanje odgovorni, res ni nič sram?

Odškodnine pa nobene!

F. A.

ZVEZA PEVSKIH DRUŠTEV
BO PRIREDILA ZADNJO NEDELJO MAJNIKA 29. 5. 1960 POPOLDAN OB 14. URI V CELOVCU V DOMU GLASBE (Konzerthaus)

PEVSKI KONCERT

VABLJENI STE VSI PRIJATELJI IN LJUBITELJI SLOVENSKE PESMI.

PRIDITE!

Slike iz Kaira

Svoje popotne doživljaje opisuje g. Vinco Zaletel.

V Egipt sem potoval, ker sem imel neko izredno priložnost in pa, da bi napravil čimveč barvnih slik. Toda kakšne težave sem imel prav s slikanjem! Že pred šestimi leti, ko sem romal v Sveto deželo, sem skušal, kako težko je slikati Arabce. V Egiptu pa še veliko bolj.

Že kot tujec sem vzbudil pozornost. Če so pa zagledali moj fotoaparat, je bil že alarm. Če sem kam pomeril z aparatom, so mi navadno z roko mahali, da ne smem, ženske in otroci pa so zbežali. Seveda z lepim bakišem bi se večinoma dali slikati, toda kam bi prišel, da bi vsako sliko plačeval. Torej sem začel posnetke »krasti«. Z aparatom na hrbtu sem hodil in prav hitro pritisnil in če me je dotični opazil in protestiral, sem se lepo nasmehnil in mu pokazal, da ga ne bom slikal. Ali sem se naredil prav neumnega.

V neki tipični arabski ulici sem poskušal marsikaj slikati, pa tam se mi ni posrečilo. Kajti takoj so bili vsi opozorjeni in mi mahali. Le neki prodajalec, ki je na ulici na ražnju (železnih palicah) pekel meso, se je hotel slikati. Toda komaj sem dvignil aparat, je že stopil predme ognjevit Arabec, da ne smem slikati. Jaz trdim, da smem, on, da ne. Pokažem mu potni list, da sem Avstrijec in da imam vizum egiptovskega konzulata in da tam nikjer ni napisano, da ne smem slikati. Če imam vizum, smem povsod hoditi in slikati. Ko se vedno bolj razburja, je kmalu polno radovednih Arabcev okrog. Tako so gledali, da mi je postalo kar malo čudno pri srcu. Slučajno je prišel mimo neki egiptovski izobraženec, po zunanosti bi ga imel

za profesorja, in ko me je videl sredi razburjenih rojakov, se je zanimal, kaj je. Skušal jih je pomiriti, pa ni šlo lahko. Zbralo se je že kakih 50 ljudi okrog. Sedaj so se kregali oni med seboj. Ko jim je s težavo dopovedal, naj mirujejo, me je odpeljal stran in se opravičil, da je pač tako preprosto ljudstvo. Toda iz vprašanja, kaj sem po poklicu in zakaj rabim slike, sem spoznal, da nočejo, da bi slike javno kazal. Bolj jasno mi je postalo, ko sem slikal

S pesmijo in znanjem v življenje

(Nadaljevanje s 1. strani)

vedel, da bo bodočnost šole najbolj zagotovljena, ako jo izroči č. šolskim sestram, tega reda, ki ga je ustanovil škof Slomšek. In res danes, po več kot 50 letih ta šola še stoji, deluje in vzgaja vsako leto nove rodove slovenskih in krščanskih gospodinj ter mater. Tu ob večnem viru žive vere in iskrene ljubezni do naroda črpajo sile za preizkušnje življenja. V minulih petdesetih letih je moral naš rod prestati težke preizkušnje in tudi tej šoli ni bilo prizanešeno. Toda prav ta mogočna zaključna prireditev, ko lepo število mladih dobrih deklet javno polaga staršem in narodu račun o svojem šolanju in delu, je dokaz, da smo živo drevo, ki raste in dviga svoje cvetoče veje proti nebu. In Bog je z nami!

Burno odobravanje je sledilo tem govornikovim zaključnim besedam, saj nam je govoril vsem iz srca.

Sledilo je še nekaj »znanih in neznanih pesmi« šentjakobskih gojenk, ki so bile prav tako dovršeno podane.

Nato je sledila enodejanka »Kuhar — pa kakšen«, pri kateri smo se morali nasmejati do solz sicer nerodnemu moškemu kuharju, ki pa je brez dvoma talentiran komik. Kar nam je on tam zmesil na odru je bila res svojevrsna pogača šaljivih do-

ŠMARNICE

MAJNIŠKA POBOŽNOST V CELOVCU

Majniška pobožnost za slovenske vernike je vsak dan zvečer v cerkvi novega bogoslovja (Tarviser Strasse 30 ob Lendkanalu) in sicer s sledečim sporedom: ¾ na 7 rožni venec, ob 7 majniški nagovor, nato litanije in blagoslov.

Verniki so k tej šmarnični pobožnosti iskreno vabljeni.

na velikem trgu fijakarja, ki je v kočiji spal. Zato, ker je bila stara predpotopna kočija in obenem stanovanje fijakarja. Kadar ni vozil, se je zleknil počez in spal. Konju je vsak dan kupil malo detelje, pa ni rabil hleva. Ko me je videl neki Egiptčan, mi je rekel, da tega ne smem slikati, ampak to, kaj so novega napravili: nebotičnike, hotele — moderni Kairo. Take slike so pa sramota in bi svet mislil, da je v Egiptu taka revščina. Rekel mi je, da moram tisto sliko strgati. Ko sem to obljubil, sva se prijazno ločila. Seveda, ko bi jaz hotel slikati moderne stavbe, bi mi ne bilo treba iti v Egipt, ampak bi to poslikal v Celovcu ali na Dunaju.

Ko sem v arabskem bazarju (trg, kjer obrtniki razne stvari izdelujejo in istočasno prodajajo) nekaj spominov nakupoval, me je spremljala Slovenka, ki je že trideset let v Egiptu in zna perfektno arabsko. Ona se dobro spozna, kako je treba pri Arabcih kupovati, da dobiš nazadnje za polovico ali dve tretjini ceneje, kot v začetku ponudi. Gorje ti, ako ne znaš mešetariti. Ko sem tam hotel slikati nekega osemletnega fantka, ki je delal bakrene krožnike in jih graviral, srebro vrezaval v baker, ga je takoj mojster poslal stran. Moji spremljevalki pa je rekel, da v Evropi nikjer otroci ne delajo in zato ga ne pusti slikati, da bi v Evropi ne videli, kako tu izrabljajo otroke, mojstra pa da lahko slikam.

Poleg že podedovanega in privzgojenega strahu pred fotografiranjem je v Egiptu

(Dalje na 8. strani)

Čč. sestre učiteljice med gojenkami letošnjega tečaja gospodinske šole v Št. Rupertu.

V veselem raju so se minulo nedeljo zavrtele na zaključni prireditvi v Št. Jakobu mlade koroške Slovenke

Mraz — največji sovražnik

Mraz je za rastlinstvo najnevarnejši sovražnik. Ne preseneča nas namreč samo sredi zime, ampak tudi v spomladanskih nočeh, kot se je to zgodilo letos konec aprila. Tudi če se temperatura ne zniža pod ničlo, lahko nastajajo v mrzlih spomladanskih nočeh zmrzali. V nočnih urah se nakopičena toplota v zemlji in rastlinah sprosti v zrak, če tega ne preprečijo oblaki ali umetna zaščita.

Majhna drevesca, ki smo jih posadili šele pred kratkim, rastline ki samujejo na odprtih položajih, ki niso v zavetju ali take z zgodnjim brstenjem, moramo primerno zavarovati. Navadno jih pokrijemo ob debelu s suhim listjem ali slamo, približno 10 cm na debelo. Odejo obložimo s kamenjem, da je veter ne odnese. Na ta način rastlina lahko diha in nič ne ovira njenega spomladanskega razvoja.

Močno zaledenje povzroča kristalizacijo ledu v rastlinskih celicah. Te se ne morejo upirati pritisku, zato počijo in po-

vzročajo v rastlinskem tkivu pravo razdejanje. Ledeni kristali se po navadi tvorijo v medstaničju. Če se raztaljenje izvrši postopoma, si stanica zopet prisvoji potrebno vodo, ki ji je bila odtegnjena. Prav zato poskušajo ob nastopu zmrzali vinogradniki in vrtnarji doseči »odjugo« z obilnimi kresovi, ki jih nato pokrivajo z mokrim listjem, da dosežejo čim več dima, ki se vleče na ogrožena mesta in preprečuje sočnim žarkom, da bi »osmodili« razvite pogankje. Zato je izredno nevarno za rastlino, če jo ob zaledenosti izpostavljamo sončnim žarkom ali drugačnim toplotnim vplivom.

Vremenoslovci nam obetajo sedaj lepo vreme. Toda vsa vremenska prerokovanja na dolgo dobo so tvegana. Stare izkušnje, ki jih tudi atomska doba ni zatajila, pa zatrjujejo, da nam odmerjena porcija zime ne uide. S čimer nam ni postregel marec, nas je obdaril april in nas bo morda celo maj. Zato pozor!

Deževniki

Res nam je letošnji april z dežjem prizanesel. Toda kar še ni, lahko še pride. In ko bomo po dežju spet prijeli za lopato, da preobrnemo in pognojimo še zadnje neobdelane predele po vrtu za nadaljno setev, bomo našli tudi na številne deževnike in gliste. Še vedno pa najdemo ljudi, ki ob pogledu na deževnike godrnjajo in jih s polži vred mečejo v isti koš. Pa hudo grešijo. Polže zatiramo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in o tem smo pred časom že spregovorili. O deževnikih pa nas bo poučila naslednja ameriška zgodba:

»Od glist se človek kar dobro preživlja,« je dejal Robert Henke in pri tem razkopaval malo zemlje. »Živim dobesedno od teh živalic«. V kepi zemlje je kar mrgolelo. Robert si je izbral čvrsto glisto in jo ljubeznivo držal v rokah. »To je mastna glista,« je razlagal Robert. »Osemdeset od sto tega pridelka prodajamo ribičem; ta trebušnik je izvrstna vaba«.

»Druga, važnejša vrsta naše farne pa so kuliji, težki poljski delavci. To so deževniki, ki prevrtajo tudi najtršo nepremočljivo zemljo. Z njihovo pomočjo rastline bohotneje rastejo in uspevajo. Te kulije prodajamo kmetom in vrtnarjem.«

Robert Henke torej ve, da so deževniki odlični delavci. En milijon deževnikov tehta toliko kot delovni konj. Njihova skupna zmogljivost mišic pa je stokrat večja od konjeve. Poleg tega dela konj osem ur dnevno, deževniki pa 24 ur.

Deževniki podvojijo vrtni donos. Vsakih 24 ur požre deževnik toliko zemeljskih kep, listja in tudi kamenčkov, kolikor je

sam težak. Te količine zemlje pomeša s prebavnimi sokovi in pušča svoje izmečke v zgornji zemeljski plasti. To deževniško gnojilo vsebuje sedemkrat več fosforja, enajstkrat več pepelike, petkrat več dušika in trikrat več magnezija kot navadna zemeljska skorja. Deževniki prodirajo tudi do dva in pol detra v zemeljsko globino. Na milijone neznatnih deževniških hodnikov se križa pod zemljo in prepušča deževnico v neprimerno večjih količinah, kot na primer v zemlji brez deževnikov. Voda pa v prevrtani zemlji tudi tako hitro ne izhlapi. Zemlja, ki so jo dobro preorali deževniki, porabi 5 centimetrov padavin v 15 sekundah, zemlja brez

Kaj pa naše sobne cvetlice?

Prav v tem času bomo našli tu pa tam cvetlične lonce z bledično in nezdravo rastjo. Nikakega življenja še ni opaziti v rastlini, pač pa se je naselila na zemeljskem površju tanka plast zelenkastoobleščih alg. Duh, ki prihaja iz zemlje takega cvetličnega lonca, je neprijeten, plesniv. Skratka, nega rastline odkriva pomanjkljivosti in morda celo zanemarjenost.

Kako je prišlo do takih nevšečnosti? Največ je kriva voda, preveč je je bilo. Rastlina boleha, ker se odvečna voda ne more porazgubiti. To se dogaja, kadar je zalivanje preobilno in voda stalno pokriva podstavek. Voda izluži zemljo in ji odvzema apnenec. Poleg tega manjka taki zem-

deževnikov pa bi za to potrebovala dve uri časa. Narava potrebuje 5000 let, da zgradi dva in pol centimetra zemeljske skorje. Deževniška armada stori isto delo v petih letih.

Robert Henke je srečen lastnik 200 milijonov deževnikov. To je največja farma deževnikov na ameriškem zahodu. Glistar Robert vzdržuje svoje ljubljence v gredah po 100 metrov dolžine in 20 metrov širine. Okrog vsake grede so nakopičeni snopi slame. Tu preživljajo deževniki svoje življenje. En kubični meter zemlje vsebuje nad 7000 deževnikov. Hranijo jih z zemljo, slamo in gnojem. Vse to glističarju brezplačno dobavljajo sosedni živinorejci. Zadovoljni so, da jim sproti čisti hleve. On sam s svojimi 12 delavci opravlja naravnost gigantsko delo. Mesečno dobavlja po 25 ton »pridelka«. V ostalem pa so deževniki zelo skromne živalce. Od časa do časa jih škropijo z vodo. Ob dežju pa jim svetijo z električno razsvetljavo, da jim pomirijo živce.

»Zadnjo pomlad,« zatrjuje Robert, »smo imeli precej neviht in naša električna napeljava je odpovedala. Naslednje jutro so milijoni deževnikov lazili po travi, drevju, zidovju in celo po strehah. Deževniki so namreč zelo živčne živalce. Kakor hitro dežuje, pričnejo laziti čez slamnate snope, svetloba pa jih hitro pomiri.«

Deževniki so idealne vzrejne živalce. Vsak teden izleže samica po eno jajčece in iz njega se izleže šest do deset deževnikov. Mladiči hitro rastejo. Čez tri mesece so že debeli ter merijo kakih 5 centimetrov. Takrat so godni za »žetev«. Vkljub žetvi pa ostajajo gredice stalno natrpane deževnikov. Od časa do časa poživlja Robert deževniško kri z dovozi »plemenjakov« iz drugih ameriških predelov. Tudi med deževniki je degeneriranost škodljiva.

Kaj nam pove torej ta zgodba? Da v bodoče deževnikov ne bomo preganjali, ampak jih smarali za naše najboljše in najcenejše delavce.

lji za njeno zdravje potreben zrak, kajti voda preplavlja vse votle prostore v zemeljskih plasteh. Rastlina in zemlja dobesedno obolita.

Prav zato moramo stalno skrbeti za odtok odvečne vode, saj zato tudi sadimo rastline v cvetlične lonce z odprtino na dnu. Da se ta odprtina ne zamaši, jo pokrijemo z lončeno razbitino.

Kako postopamo, če se zemlja vendarle skisa? V takih primerih vzamemo rastlino iz lonca, odstranimo zunanjo zemljo, ostane pa oplaknemo z nekoliko temperirano vodo. Pri tem moramo korenine popolnoma očistiti, preden jih vsadimo. Sveži zemlji dodamo dovolj peska in priložimo še nekaj koščkov lesnega oglja. Šele potem, ko si je rastlina povsem opomogla, jo lahko spet presadimo v običajni cvetlični lonec. Pri tem ji postrežemo z zemljo, kakršna je za tisto rastlino predpisana.

Lani je država dobro gospodarila

V glavnem je splošno gospodarsko stanje države še kar zadovoljivo, kar kaže zaključni račun za minulo leto. Državni proračun, ki ga je bil sestavil finančni minister dr. Kamitz se je izkazal za pravičnega in se skorajda do pičice iztekel. Po rekordnem primanjkljaju leta 1958, ki je znašal 5,5 milijard šilingov, smo v minulemu letu ob 40 milijardah izdatkov 36 milijardah dohodkov zaključili državni gospodarski račun samo s primanjkljajem 3,96 milijard šil., s čemer je bil v proračunu predvideni primanjkljaj le za malenkost, to je za 1 procent večji. Po proračunu bi namreč naj znašal samo 9,93 milijard. Ta malenkost pa, prevedena v polni znesek, še vedno znaša 300 milijonov šil., kar za posameznika vsekakor ni malenkost. Iz tega je tudi razvidno, kako veliko je dandanes državno gospodarstvo.

Maj v pogovorih

Dež ob Vnebohodu za košnjo ni pogodu. Majsko blato leto zlato.

Zgodnje pomladno grmenje, pozne lakote tuljenje.

Če je ta mesec dosti dežja, jeseni bo dosti vsega blaga.

Velikega travna suhot, malega srpana mokrota.

Šoferski kotiček

(Nadaljevanje in konec)

Rekli smo, da preveč olja ni dobro, premalo olja pa je škodljivo. Če kaže značka in sicer spodnja značka na merilu, da je gladina olja v motorju pod njo, obstaja nevarnost, da se pokvarijo ležaji in da se bati zadrejo. Zaradi pomanjkanja olja se motor močno pregreje, ker olje ne zmanjšuje samo trenja, temveč odvaja tudi odvečno toploto tudi s tistih maznih mest motorja, ki se sicer ne hlade. To so predvsem ležaji.

Seveda ne zadostuje, če olje v karterju samo dopolnjujete. Od časa do časa je treba olje tudi izmenjati. Glede menjanja olja pa pomnite, da se olje izpušča iz motorja le takrat, kadar je motor vroč in olje redko. Za izpiranje motorja pred polnjenjem z novim oljem, nikoli ne uporabljajte petroleja ali bencina, ker ostanki teh goriv razredčijo in pokvariyo novo olje. Motor se izpira vedno le z oljem! Glede olja, ki naj se uporablja za motorje, velja načelo, da je za mazanje le najboljše olje dovolj dobro.

Če je v maznem sistemu filter za olje, ga je seveda treba čistiti po predpisih, ki jih z ostalimi navodili daje tovarna.

Za trajnost vseh ležajev je razen kakovosti olja zelo važen tudi tlak olja. Če pade tlak olja pod dopustno mero je verjetno pokvarjena zobata črpalka za olje ali pa je olja premalo odnosno je preveč razredčeno. Lahko pa so tudi ležaji ročne gredi oziroma ojničnih glav že obrabljeni.

Da si boste na jasnem, čemu je za motor najboljše olje komaj dovolj dobro, vam povem še tole. Olje mora manjšati trenje kolikor je le mogoče, mora pa tudi tesniti, da med batnimi obroči in stenami valjev pri eksploziji ne uhajajo v karter plini. Načelo olja je tudi, da hladi. Kolikor pa ga pride v eksplozijski prostor, pa mora zgoriti skoraj brez ostankov. Izgorki v valjevih glavah pospešujejo detonacije, lahko pa so tudi vzrok za usedline, ki so razen popolnega pomanjkanja olja, najusodnejši kvar pri mazanju. Kakor znano nastane pri zgorivanju zmesi goriva in zraka tudi nekaj vode, ki odhaja z izpušnimi plini kot vodna para. Če pa batni obroči oziroma olje batov ne tesni, uhaja vodna para v karter in se tam usede, ko se motor ohladi. Če so obenem v izrabljenem olju tudi izgorki, se iz teh, vode in olja, napravi kakor testo gosta emulzija, ki zamaši ves mazni sistem. No, sedaj vam je razumljivo, čemu je treba olje v motorju redno menjati. Povsem zmotno je torej mnenje, da je olje olje in se vozilo glede tega lahko zanemarija. S pravičnim mazanjem se vsi strojni deli avtomobila ohranijo res dolgo.

Toliko za danes o mazanju, drugič pa spet nekaj praktičnih nasvetov.

Našim šolarjem za majske izlete

Namaz z mesom

¼ kg suhe kuhane svinine, ¼ kg do- brega sira, 1 kisto kumarico, 10 kaper, malo sargelne paste ali sardelo, žlico gorčice, ščepec sladke paprike, 1 drobna čebula, 6 do 8 dkg maščobe.

Svinino na drobno sesekljam ali zmeljemo na mesnem stroju. Sir naribamo, sesekljam še kumarico, kape, sardele in čebulo. Namesto sesekljane čebule vzamemo lahko le sok, če tako našemu okusu bolj prija. Maščobo, bodisi surovo maslo, margarino, mast ali zaseko dobro pomešamo, da je rahla in penasta. Vse sestavine zmešamo z maščobo. Po svojem okusu lahko količino posameznih začimb zvečamo ali zmanjšamo.

Pripravljen dodatek h kruhu po želji namažemo na koščke kruha ali pa ga dobro natlačimo v primerno posodico, naj-

boljše v aluminijasto dozo, ki ima steklen vložek in tako vzamemo na pot, da otroci mažejo sami, kadar sedejo na izletu k malici.

Namaz s sirom

Ostankom posušenega sira prilijemo nekoliko mleka in postavimo na rob štedilnika. Ko se sir razpusti, dodamo isto količino margarine, denemo na hladno in mešamo, da dobimo rahlo mazavo zmes. Po želji temu namazu lahko dodamo še sesekljano v trdo kuhano jajce, malo sesekljane drobnejke ali nekoliko naribanega muškatnega oreščka.

Svetujemo in pomagamo

Kadar šivamo trde in debelejšje tkanine, namažimo šivanko z milom, vendar ne preveč, da ne bo puščala za seboj milnih madežev. Zarjavele šivanke niso več uporabne.

V krajih, kjer je voda zelo trda, je priporočljivo vodo prej prekuhati, da se zmehča, preden namočimo vanjo fižol. Tako je veliko prej kuhan.

Kadar pobarvamo pod z oljnato barvo, ga ne pozabimo pomiti s kisovo vodo, takoj ko je suh in še preden začnemo hoditi po njem. Tako bo veliko trpežnejši.

Otrdeli gumijasti čevlji postanejo spet voljni in mehki, če jih postavimo za nekaj časa v mešanico treh delov vode in enega dela salmiaka.

Električne krušne peči, pralne stroje na ročni in motorni pogon, molzne stroje in stroje za posnemanje mleka, štedilnike ALFA, sobne peči vseh velikosti, kotle za kuhanje perila, gospodarske stroje vseh vrst, šivalne stroje, kolesa in vse nadomestne dele boste kupili vedno najceneje v trgovini

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Na željo ugodni plačilni pogoji! Ceniki zastoj!

F-R-C
möbel

Bald kommen sie

— nämlich die ersten Gäste unseres Landes. Sind Sie dafür vorbereitet?

Jetzt eilt es

— nämlich überallhin in Kärnten und Osttirol, ein Wer wird sie Ihnen jetzt noch sofort liefern können?

Prompte Lieferung

— nämlich jede Menge, das ist bei F. R. C. Möbeln der besondere Vorteil aus der eigenen Erzeugung.

Freie Zustellung

— nämlich überallhin in Kärnten und Osttirol, ein selbstverständlicher Kundendienst der F. R. C.-Möbelfabrik.

FERCHER-REICHMANN & CIE
MÖBELFABRIK — VILLACH

SLAVKO BOHINC:

Mati

Ko v zornem jutru se razrašča v rožnat grm
in prva rosa v toplem ti blesti očesu,
ljubezni tvoji vzpon nobeden ni prestm.
Ti jok spreminjaš v pesem in kot ob slovesu
razdajaš svoje čare, mlado moč in kri.
Tako se razsipava jasna noč o kresu.
Iz materinstva cvet za cvetom ti vzbrsti,
vsak svojo nežnost in lepoto svojo diha;
ti skrbno b'diš, da v rožo se razbohoti.
Ko zrem, kako iz tebe sreča se nasmiha,
zaslutim vse bogastvo, nadčloveško moč,
ki v tvojem srcu kakor sladka godba niha
trenutek za trenutkom, dan in noč.

Življenja sonce se pomika v poldan vroč.
Ti zlata vez si, ki v ljubezen vse ovija.
In kakor potok izpod gor glasno deroč
v jezerske se gladine čisti mir razlija,
tako umirja vsa navzkrižja in nasprotja,
ki v srca seje jih človeška hudobija.
Otroci drug za drugim zginjajo v razpotja,
ti vsakemu v spomin poklanjaš le srce,
da v težki uri si vzemo polni ganotja
iz njega moč in lek za sleherno gorje.
Po licu solza zdrzne, ko odpirajo vrata
poslednjemu, ki v svet odpravlja se smeje.
Razdala vse si, mati, vendar si bogata.

Večer je. Močna žena, ali čutiš diš
jeseni, ki šumi prek tvojega obraza?
In tvoj pogled, kako prečudno blag in tiš
strmi v neznan. Kaj šepčeš: „Ni dokaza,
saj ni dokaza.“ Kaj odšla v samotni kraj
si z mislijo prebridko, topa, brez izraza?
Poglej: ne vidiš, da se vrača ti nazaj
otrok, ki misliš, da je v kriva pota zašel?
Objemi, kot nekoč poljubi ga sedaj!
O, srečna mati, v tebi sin je mir spet našel.
Kako obraz oveli znova zaživi,
v očeh žari spomin iz davnih časov.
Zdaj spet si mati kot nekdanje dni.

Malo lepega vedenja

Pravijo, da je mogoče na prvi pogled
ugotoviti, ali imamo opravka z olikanim
človekom ali ne. Nekdo se je celo pohvalil,
da spozna človeka prej, preden izgo-
vori le-ta besedo. Navadno seveda to ne
drži in solidna izobrazba v lepem vede-
nju prav gotovo more močno zakriti pre-
več vidno naturnost človekovega značaja.
Zato je pač potrebno poznanje pravil lepe-
ga obnašanja in tudi vztrajne vaje; pa tu-
di pomisliti je treba večkrat, kakšno je
bilo njegovo zadržanje ob raznih priložno-
stih.

Med pravili lepega vedenja zavzemajo
zelo važno mesto navodila, kako je treba
svojega bližnjega nagovoriti in pozdraviti.
Naša že dobro predstavljena gospa Marič-
ka nam naj zopet nazorno pokaže, kako
se zna ona zadržati pri takem pravilu.
Takole jo opisuje njen znanec g. Teuer-
schuh:

»Ali slišite, gospod...?«

Hodim po cesti in si ogledujem izložbe.
Kar zaslišim, da nekdo na cesti na vse grlo
kriči za menoj: »Gospod Kobilica, gospod
Kobilica!« Obrnem se in opazim, da teče
proti meni neka dama in mi maha z de-
žnikom. »O joj, zdaj bo pa po meni,« si
mislim, ko spoznam v elegantni dami Ma-
ričko. Mimoidoči se ozirajo, a gospa Ma-
rička se ne zmeni za njihove smehljajoče
se obraze. Že je pri meni in mi z vso močjo
svirka in stresa roko in bolj kriči kot go-
vori: »Pa sem vas le ujela, gospod Kobi-
lica!« Ljudje se ozirajo na nju, zato jo v
zadregi povabim v kavarno. Tu srečam pri-
jatelje in jih seveda predstavim gospe Ma-
rički. Moja dama pa, vesela, da je v družbi
tolikih gospodov, stiska roke na levo in
desno in nagovarja zdaj tega, zdaj onega.
Gospodje se spogledujejo in se prizaneslji-
vo smehljajo, a gospa Marička tega ne
opazi. Drug za drugim počasi vstajajo izza
mize in se poslavljajo. Pri vsakem slovesu
skoči gospa Marička pokonci, se pokloni
in stiska roko. Kmalu ostaneva sama pri
mizi. Tedaj me sprašuje gospa Marička po
tem in onem prijatelju, ki je sedel v na-
jini družbi.

Ko zapustiva kavarno, sreča gospa Ma-
rička neko znanko, jo ustavi in začne čeb-
ljati z njo. Meni je nerodno, zato se pred-
stavim kar sam neznani gospe. Hočem se
posloviti, a gospa Marička me zadržuje
in moram tako poslušati njeno besediče-

Za mladino in prosveto

Materam posvečen dan

Leto za letom obhajamo dan, ko se spo-
minjamo onih velikih žen, ki v našem živ-
ljenju neizmerno veliko pomenijo. To so
naše matere, ki so nam življenje dale in
nas v odpovedi za življenje pripravile.
Tem skritim junakinjam je posvečen dan
v majniku, ki je mesec Matere vseh mater.

Veliki slikar Raffael je v vsej svoji umet-
niški moči upodobil to največjo Mater v
čudoviti podobi. Nešteto mater je opazo-
val in kakor čebela vse pisane drobce le-
pote nešteti mater prenesel v to krasno
sliko. Zato vzvišenost in čistost Raffaelove
Madone nista nekaj izmišljenega, ampak
prav iz življenja povzetega. Čeprav se s to
vzvišenostjo in čistostjo Madone — prav
tako tudi z Materjo božjo ne da primer-
jati nobena žena na svetu, — vendar pa je
v vsaki materi, ki se sklanja nad svojim
otrokom, nekaj svetega in nebeškega. Mno-
gokrat tega morda ljudje ne vidijo, ker je
mati morda bolna in trudna ali ima zga-
rane roke in zdelan obraz ali pa je vča-
sih zadržena od samih skrbi in onemoglo-
sti. Zato tudi ne vidijo njenega svetniške-
ga sija.

Če bi kdaj zares prodrli v lepoto te
Madone, bi svojo rodno mater čisto dru-
gače gledali. Zvečer, ko se ob postelji skla-
nja nad otrokom in mu streže — ali ji takrat
ne okroža glave svetniški sij? Ne pravi
svetniški sij — ali po vsem obličju se ji raz-

liva nekaj tako nebeškega prav zato, ker
v tem trenutku še malo ne misli na sebe.
In čim manj človek misli nase, tem bolj
se mu bere z obraza, kakor da sploh ne
živi več na tej zemlji. Zato dostikrat otrok
pove resnico, rekoč: »Moja mama je an-
gel.«

Tudi med materami jih je precej, ki
niso angeli. Veliko zelo dobrih mater vča-
sih prevzame slabost. Ali pa niso tudi te
žrtvovale toliko prečutih noči v bojazi in
ljubezni? Takrat pomislimo na vso ne-
skončno nežnost in ljubezen, s katero vsak
dan in vsako noč po vsem širnem svetu
na tisoče in tisoče mater poljubuje speče
otroke — tedaj se nam bo materinsko ve-
ličastje zazdelo tako veliko, da se sploh
zmenili ne bomo za pomanjkljivosti in njih
slabosti.

Kdor je vedno in povsod viteški in vlju-
den s svojo materjo in ravna z njo kakor
s kraljico, tedaj vedimo, da ta ve, kaj je
mati. Pripovedovali so o nekem možu, ka-
terega mati je bila razbrzdana, a da je
kljub temu občeval z njo kakor angel
spoštljivo, kakor da je kneginja. Ko so ga
vprašali: »Čemu je pa kdaj tudi sam ne
pokaral?« je rekel: »Srce mi ne dá; vsaka
mati, ki je kdaj pestovala otroka, mi je
sveta; — zdi se mi kakor človek, ki si je
nadel sveto oblačilo in zato se ji bom klan-
jal, dokler bom živel.«

Dostikrat smo priče, da se začno dorašča-
joči sinovi ali hčere kar nestrpno ali drzno
vesti nasproti materi. Če jim kaj očitaš, se
seveda izgovarjajo: »Saj je sama kriva, ko
nas zmeraj oštevá in je tako nepotrpe-
ljiva in huda.« Morda je to resnica; a za-
kaj neki je postala tako razdražljiva in
živčna? Samo pomislimo, kako smo že sla-
be volje in nerazpoloženi, če eno samo
noč nismo dobro spali. In koliko noči na-
ša mati ni spala zaradi nas? In to ne samo,
če smo bili bolni, ampak tudi od žalosti
in skrbi zavoljo naših napak in zablod.
In koliko še drugih skrbi je morala pre-
našati, za katere bomo zvedeli morda kdaj
pozneje ali pa nemara sploh nikdar. Spati
bi morala in se spočiti, da bi nadomestila
ure, ki jih je prečula in pretrpela zaradi
nas. Ker pa ni utegnila, so ji seveda osla-
beli živci in je tudi zato nestrpna. Do
ušes bi zato moral vsakdo zardeti vselej,
kadar koli ji kdo odgovori nespoštljivo in
drzno!

VSEH DOBRIH MATER DAN

Vseh dobrih mater dan,
ki jim ljubezen vodi pot
in sveti osrečuje stan — — —
— Povrni ti jim, o Gospod!

Vseh dobrih mater dan! — — —
Vsaj enkrat v letu blag spomin
otrokom bodi opomin:
Vseh dobrih mater dan!
Vsaj enkrat v letu blag spomin
naj tistih bo, ki noč in dan
žive, trpe, skrbe za nas
in molijo iz srčnih globočin!
Proslave skupne posvečeni čas
naj naše bo hvalečnosti dokaz.

Vseh dobrih mater dan!
O vseh, ki še žive, molče trpe
in molijo med nami, —
in vseh, ki so odšle od nas,
ki trupla njih že v tih jami
pokojno spe,
pričakujoč vstajenja dne —
počivajoč od truda in skrbi —
njih dušam v raju večna luč gori,
one pa milo iz višin
na svoje zro in zanje prosijo —
o vseh nocoj je blag spomin,
da, vseh, ki materinstva nosijo
sijajno žezlo, žezlo posvečenol!

DEKLISKI KOTICEK:

Lepotne kraljice

Kdo bi zameril dekletu, da je rada le-
pa? Kako se rade ponašajo in med seboj
tekmujejo, katera bo veljala na vasi za
najlepšo! In to ni pojav današnjih dni: saj
je celo v svetem pismu opevana ženska
lepota. Večkrat tudi slišimo o tej ali oni
starki: bila je najlepše dekle iz devetih
župnij.

Toda tolikšna norost lepotnega tekmo-
vanja, kot je postalo moderno v današnjih
dneh, ženskega sveta ni še menda nikoli za-
jela. Postalo je to oboževanje telesne lepo-
te že pravo malikovanje, kateremu mora
biti žrtvovana tudi krščanska morala. Zato
so pa tudi posledice tako usodne.

Prevelika slava je za mlade ljudi mno-
gokrat nesreča. Dokaz za to imamo tudi
pri lepotnih kraljicah. Nedavno je kon-
čala v zaporu v Angliji miss Evrope za
leto 1958. Zasačili so jo pri tatvini.

Sonia Hamilton, miss Anglije za leto
1957; June Gilbert, miss Škotske za isto
leto; Vera Marks, miss Nemčije; Betty
Biurstrom, miss Švedske; Parižanka Scar-
lett, miss sveta; Anniés Souret, miss Fran-
cije itd. so ostale le številke, ki so nekdanj
nastopile pri komediji, ki pa se je spreme-
nila v tragedijo. Nekatere so napravile sa-
momor, druge so končale v skrajni revščini,
tretje so zašle v skrajno nemoralno živ-
ljenje. Ob uspehu na lepotnih tekmah so
zgubile glavo. Mislile so, da bo vedno ta-
ko, da bodo zagnjene s cvetjem, dragoce-
nimi oblekami in darovi. Ko je prišlo strez-
njenje, niso mogle preboleti, da so potis-
njene v vsakdanjost. In ker v njihovih sr-
cih največkrat ni bilo vere, ki bi jim po-
magala preboleti razočaranje, je sledil po-
poln polom.

Gorje materam, ki spravljajo svoje hčere
v nesrečo, ko jih vodijo na lepotne tek-
me! Zaslepljene, one kot hčerke, pozab-
ljajo na zakon narave: Hitro, hitro mine
čas, mine tudi lep obraz...

Kaj mora znati moderni vohun

Vohun iz »dobre stare šole«, kakor ga
poznamo iz tolikih romanov, pa tudi iz
resničnih zgodb, prihaja iz mode. Tudi
njega v veliki meri zamenjujejo elektronski
možgani.

Kdor hoče na primer danes delati v ame-
riški obveščevalni službi, mora biti znan-
stveno razgledan človek. Prednost imajo
kandidati, ki poznajo elektronsko tehniko,
kemijo, radiofonijo, televizijo, ki znajo
brati fotografske posnetke iz velike višine
in podobno.

Naloga današnjega obveščevalca je zlasti
zbirati tiskovine vseh vrst, proučevati vo-
ne rede, razčlenjevati znanstvene publika-
cije. Potem gredo podatki, ki jih dobi iz
tega, v elektronske možgane, ki po verjet-
nostnem računu napravijo zaključke.

V Združenih državah je danes deset ob-
veščevalnih služb, podrejenih civilnim in
vojaškim ustanovam, ki zbirajo vse, kar
morejo dobiti pisanega, tiskanega in go-
vorjenega iz držav, za katere se Amerika
vojaško zanima — in teh je dosti.

Vsi ti podatki se stekajo v Osrednjo ob-
veščevalno agencijo v Washingtonu in ta
objavlja vsak dan 100 strani dolg izveček
najvažnejših informacij, ki so prišle v 24
urah z vsega sveta, poleg tega pa zaključke,
do katerih so prišli elektronski možgani
glede sovjetskih načrtov in podobnega.

Te podatke obdelujejo na sejah Držav-
nega varnostnega sveta pod vodstvom pred-
sednika Eisenhowerja ter sprejemajo smer-
nice za bodoče politične in vojaške korake.

Te zanimivosti je povedal ameriški
obrambni minister Gates na nedavni seji
parlamentarnega odbora za vojaški prora-
čun.

NOGOMETNI SODNIK SE VOZI
S TANKOM

Brazilski nogometni sodnik Carlos Gar-
rincha si je od vojske kupil doslužen oklep-
nik (tank), s katerim se bo odslej vozil na
tekme in od njih.

Carrinchu, ki velja za nepristranskega
sodnika, so razjarjeni navijači domačih klu-
bov s kamenjem razbili že tri avtomobile,
ker je po njihovem zmago krivično priso-
dil tujim nogometnim moštvo.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pred petnajstimi leti

Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik

(Nadaljevanje)

V »uniformi« kaznjena

Župnik Buchholz se je zelo zanimal za mojo usodo in je zvedel za izid sodbe še preden sem se vrnil. Popoldne sem se kar oddahnil v svoji celici. Zdaj je vsaj prva postaja križvega pota že za mano. Z božjo pomočjo bom že prestal tudi vse drugo, kar me čaka.

Bila je sobota, drugi dan nedelja, vse je poteklo kakor do sedaj. V ponedeljek pa so me premestili v drugo poslopje. Tam sem moral oddati svojo obleko in se obleči kot kaznjenec v uniformo s širokimi rumenimi našivi ob hlačnem robu in na rokavu.

Ravno opoldne mi je paznik odprl moje novo bivališče in zaloputnil vrata za menoj. Skoraj vrglo me je nazaj. Mračna celica. Smrdeč pokvarjen zrak mi je težko dahnil v nos. Okoli mize je sedelo pet jetnikov. Vse je radovedno motrilo prišleca. Prvo vprašanje: »Kdo si?«

»Slovenec sem!«

Dva jetnika sta takoj z nekim zadovoljstvom povedala, da sta Čeha. Ostali trije so bili Nemci. En mož, srednjih let Berlinčan, en fant kakih 18 let star, je imel levo roko nad laktom odrezano. Bil je prej nekje vodja Hitlerjugend. Tretji, starejši mož, je bil tih in miren človek.

Celica je bila mračna, ker so se šipe v oknu vse razen ene ob bombardiranju zdrobile in so jih nadomestili z lepenko. Zato smo navadno imeli prižgano električno luč.

Zelet sem, da bi okno odprli in celico prezračili. Pa mi je Berlinčan odvrnil: tu je treba izbirati med mrazom in smradom. Če odpremo okno, nam pride mraz v sobo. Pa še rajši prenašamo slab zrak in smrad, kakor da bi nas zeblo. Jaz sem bil nasprotnega mnenja, a si nisem mogel pomagati. Le kadar so trije Nemci odšli za nekaj ur na delo, smo si Slovani privoščili malo svežega zraka s kratkim zračenjem.

Eden od Čehov je bil uradnik bolniške blagajne, drugi izdelovatelj preciznih tehnic za trgovine. Prvi je bil bolj izobražen in me je, ko sem z njim govoril slovensko, prav dobro razumel. Drugi pa manj in je večkrat vpraševal tovariša: »Co říká?« = kaj pripoveduje? Kadar sta pa govorila med seboj, sta bila precej glasna. Dobro sem ju razumel. V mladih letih sem prebral nekaj čeških knjig, leta 1907, sem se zdravil ob morju v Iki, v družbi čeških duhovnikov. Tako sem se priučil češčine v toliko, da mi ni bila povsem tuja. Govorila sta seveda največ o položaju zunaj med svetom. Previdno pa sta se varovala imenovati nemške mogočence po imenu. Mesto imena Himmler, sta vedno robila iz-

raz »pan z neba« (gospod z neba), Hitlerja pa nasprotno »pan z zemlje«.

Zelo nadut in domišljav je bil oni mladi Hitlerjugendführer. Čez deset let katoliške Cerkve več ne bo — je trdil. Nisem maral debatirati z njim. Bilo bi itak brezuspešno in zame nevarno. Gotovo bi me ovadil za vsako nasprotno trditev. Mislim sem si pa: ravno nasprotno bo res! Cerkve je preživela že mnogo viharjev in bo tudi hitlerjansko brezboštvo. Za vami hitlerjanci pa po desetih letih še petelin ne bo zakikirikal!

Še bolj neprijeten pa je bil Berlinec: škodoželjen in nevoščljiv na vse pretege.

Naše obučevali so bile cikle, zelo nerodne. Težko je bilo hoditi v njih, ker so tako rade uhajale z nog. Jetniki, ki so po kaznilnici opravljali razna dela, pometali, delili menažo itd. in so se zato bolj prosto gibali, so se tu imenovali »faci«. En faci mi nekoč izroči par čevljev. Kot protiuslugo pa naj poprosim g. župnika Buchholza, naj mu včasih podari kako cigareto. To sem tudi storil in zdaj sem lahko obučeval čevlje. To je v tem Berlinčanu vzbujalo ogorčenje, češ, zakaj naj bi bil jaz na boljšem!

Župnik Buchholz me je z dovoljenjem oddelkovega paznika večkrat vzel iz celice v svojo pisarno, k sv. maši. Maševal je zasilno na pisalni mizi in imel le eno svečo

IVAN CANKAR:

Tuja učenost

Moja mati je bila kmečki otrok; rasla in dorasla je čisto nedolžno kakor cvet na polju. Ko se je možila, ni znala ne brati ne pisati. Obojega se je učila šele tedaj, ko smo mi otroci doraščali; bdela je ponoči, da bi je nihče ne videl. Pisala je z neokretno roko, črke so bile zelo velike; ali še zdaj se spominjam, da je bila njena slovenščina lepa in čista in da nam je popravljala besede.

Ko smo se naučili brati in pisati, smo začeli s slovensko in nemško slovnico in s težavnimi računi. Mati se je vsega učila z nami. Pretenke in preveč oglate so ji bile nemške črke, nazadnje pa se jih je privadila. Čudno se mi je zdelo, ko sem slišal iz njenih ust prvo nemško besedo, toda preudaril sem takoj: »Mati zna vse, čemu bi nemški ne znala?«

Tako je bilo, dokler smo bili vsi doma; nenadoma pa je seglo med nas kakor silen veter in razkropili smo se na vse strani.

Poleti je bilo, ko sem se vrnil domov; prinesel sem s seboj skladovalnico nemških knjig. Trinajst let, mislim, da mi je bilo

za uporabo. Poleg strežnika in mene je bila pri maši večkrat tudi neka gospa iz mesta. Hvaležen sem bil župniku za njegovo duhovno skrb, da sem bil deležen sv. maše in mogel prejeti sv. obhajilo. Gospa mi je podarila mal prigrizek, pa tudi g. župnik mi je rad postregel s kosom kruha. Vse pa sem moral takoj tam v naglici pojesti, edino majhen kos kruha sem smel prihraniti za pozneje. Ko sem ga hranil na svoji polici, so že spet Berlinčaneve oči krivo gledale od same zavisti: Zakaj naj bi ta župnik imel boljše kot jaz? Kako resničen pregovor: ko bi zavist mogla goreti, bi zanetila velik požar!

Kadar je bil ta Berlinčan z obema tovarišema zunaj nekje zaposlen, smo se kar oddahnil. Eden od paznikov nam je bil na tistem naklonjen. Iz zatohle ječe nas je spustil na dvorišče, dal vsakemu metlo, da pometamo listje, ki je padlo z dreves. Počasi smo pometali, da smo mogli biti dalj časa na svežem zraku. Kako se nam je prileglo! To je bila mala odškodnina za slabo in pičlo hrano, s katero se nismo nikoli nasitili.

Župnik Buchholz se je trudil, da mi izposluje primerno zaposlitev za čas moje kazni. Res me pride nekoč paznik spraševati, ali znam tipkati, ali bi mogel voditi večjo kartoteko? Nameravali so me poslati v Aschaffenburg. Pa iz tega ni bilo nič. Določili so mi kaznilnico v Straubingu ob Donavi. Sredi decembra, torej en mesec po obsodbi, so me z mnogimi drugimi poslali tja, a potovanje je trajalo celih 29 dni — pravi križev pot!

(Dalje prihodnjič)

Zdaj vem, kar sem takrat le slutil: da je bila mati otrok, bel in čist, ko smo bili že oskrunjeni otroci.

Počasi je zaprla knjigo, položila jo je k drugim, nato je stopila k meni.

»Kaj je v teh knjigah?« je vprašala.

»Tuja učenost!« sem odgovoril. Samo jezik je tako odgovoril, v mojem srcu pa je bila velika žalost; že ob tisti uri je bilo v njem tisto kopnenje, ki je zdaj zavedno silno in grenko: »Da bi bil ko ti, o mati, cvet na polju; da bi nikoli ne okusil spoznanja!«

»Povej mi, kaj pravi ta tuja učenost?« je rekla mati.

»Sam ne vem!« sem odgovarjal vznemirljen in zlovoljen. »Vsakemu pravi drugače, kakor je že uho in pamet! Meni pove kaj lepega, komu drugemu pa kvasi in kvanta!«

Mati se je vsa zgrozila.

»Kje si se naučil takih besed? Ta učenost te jih je naučila!«

Sedla je k zglavju, da so bila njena lica čisto blizu mojih.

»Ali veš, kaj si snoči zamudil?«

»Ne vem!«

»Gledala sem in sem čakala, nazadnje pa si zaspal. Nič nisi molil snoči, še pokrižal se nisi!«

Molčal sem; v mojih mislih pa se je ljubeznivo in sočutno smejala.

»Mati, mati, otrok ti mladi, nedolžni!«

»Še pokrižal se nisi! Truden si bil, ali ne tako truden, da bi roka ne dosegla čela... Glej, zdaj vem... ko sem se doteknila tiste knjige, sem občutila... zdaj vem, odkod tvoje modre besede in tvoj čarobni smeh. Tuja učenost ti je segla v srce, napravila te je mlačnega in lenega...«

Zaspan sem bil, njene besede pa sem slišal vse in sem jih razumel. Ali toliko hudobne hinavščine je bilo v meni, da sem zatisnil oči ter sopel globoko kakor v trdni dremavici.

Mati je tiho vstala, sklonila se je do moje glave in me je pokrižala na čelo, na ustna in na prsi. Skozi presledek narahlo zatisnjenih trepalnic sem natanko videl njen obraz; in tudi sem videl, da so bile njene oči solzne in da so se ji ustna tresla.

»Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi nikar!«

Pokrižala me je vdručič; tako globoko se je nagnila k meni, da sem čutil na licih toplo sapo iz njenih ust. »Pri Bogu ostani!«

Nisem se genil in nisem odprl oči, zaspal pa nisem dolgo. Lepe pa žalostne so bile moje misli:

»O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor sonce na poletnem polju! O mati, otrok svojih otrok, da bi nikoli ne spoznala te sovražne tuje učenosti! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz, vesel in sončen, brez črnega spoznanja. V toplem domačem hramu si ostala, mi pa smo prežgodaj odpahnili duri v tujino in mraz!«

bila to posebna milost? Milost duhovnika, ki bi morda prav zaradi tega mnogo pozneje lahko rešil dušo nekoga? ... Pokrižal se je, naglo je potegnil preko čela in prsi in se oprijel zidu.

»Ne prosim za čudež... Samo za moč,« je govoril sam vase.

Ozrl se je skozi okno, ki ga je mrak že vijoličasto pobarval, tako da ni bilo več sledu o svetlobi; zadnji pramenček je usahnil v naraščajoči temi. Leglo je nanj težko, pritisnilo ga je z neznano težo čez prsi, kakor da se je prevadilo nanj svetovje z vso težo greha, ki so ga ljudje tekom časov gramadili. Kakor v mračni agoniji je čutil v srcu grenkobo trde pritiskajoče bolečine. Obenem pa se ga je lotevalo malodušje. Kot plazeče sence so se mu valile misli, se gramadile v nevidnem polkrogu pred njim in ga zapirale kakor v neprodušen molk, kjer je vse negibno, breztesno v brezrazčju časa, ki se je ustavil, obležal pred njegovimi nogami kakor zrelo jabolko, ki je padlo z drevesa.

»Žejen sem luči!« je trdo vrgel krik v zvonečo praznoto molka, kot da se je v poslednjem hipu hotel ujeti za nekaj trdnega, utapljaajoč se v dvomih.

(Dalje prihodnjič)

LOJZE NOVAK:

TOMAŽ ŠPOLAR

(Zgodba iz Argentine)

Stari Tomaž Špolar je razmišljen.

Sploh zadnje čase, odkar je padlo v njegovo tiho življenje starega duhovnika nekaj vznemirljivega. Nekaj tednov nazaj je maševal na robu predmestja, ki se je že zjedalo v pampo, in ko se je okrenil pred oltarjem in dvignil roke, so mu oči obstale kakor zapicene na obrazu neznanca, ki je stal nedaleč od oltarja. Bil je star, ves siv in upognjen, skoraj nebogljen, samo v očeh mu je gorelo nekaj uporniškega, trdega.

»Dominus vobiscum...« je s tresočim glasom pel stari Tomaž.

»Dominus tecum... S teboj neznanec... Si ali nis? Mrha,« je mislil v duši.

Ko se je obrnil k oltarju, so mu zaplesali preko oči nešteti plamenčki sveč, ki so nihaje gorele v polmrak svetlišča. Potem se ni mogel več zbrati. Lovil je besedo za besedo in porival minute, ki so se vlekle kakor predolga nit. Ko je nazadnje s hitrim zamahom začrtal poslednji križ, neznanca ni bilo več. Iskal ga je potem pred cerkvijo. Pa je bilo zaman. Vrnil se je v

župnišče in se zaprl v sobo. In od takrat naprej je samo še razmišljal. Dan za dnem. Gubančil je čelo in napenjal možgane. Roka mu je podzavestno nemirno tolkla ob mizo, oči pa so mu zgubljene strmele skozi okno.

»On jel!« je ugotovil nazadnje.

Premaknil se je in vstal. V mraku, ki je počasi padal v prostor, je bil videti v oguljeni črni suknji kakor berač, ki ga je glodal glad in mraz zimskih noči. Trdo je koračil po sobi, roke je prekrizal na prsih in se ustavil pred podobo svetega Tomaža, ki je ždela v mraku pojemajoče luči ugašajočega dne.

Bil si velik...« je rekel počasi s poudarkom, kakor da si je hotel pridobiti časa in moči za nekaj, kar bi rad povedal, pa ni imel moči.

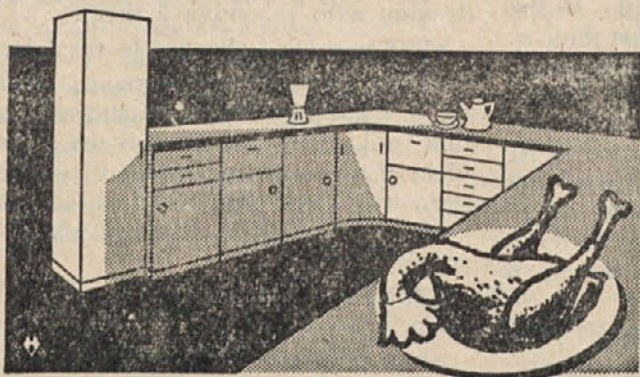
»Velik si bil...« je dodal počasi in sklonil glavo.

Pod brado je začutil trdi duhovniški ovrtnik, ki se mu je ostro zjedel v meso in ga trdo stisnil za grlo. Zaprl je oči in v mislih govoril z nemo podobo svetnika, ki se je vedno bolj pogrezala v vijoličast mrak. In nenadoma se mu je zazdelo, kot da se je od nekod, iz sivine spominov, izluščila podoba neznanca. Prihajala je ve-

dno bliže, se večala, naraščala. Dvoje trdih upornih oči je žarelo vanj kakor pravkar razpaljeno oglje. To je bil davni spomin. Spomin, ki nikoli ni ugasnil. Samo umaknil se je v podzavest, globoko kakor pogreznjen v težak sen. Takrat v predmestju pa se je nenadoma povrnil na površje njegovega duševnega torišča. Raz sive dni, ki so zdrseli v preteklost, je padla koprena, nekaj se je pretrgalo, tako, kot da se je preklala težka zavesa in v mrak starosti je zažvenketal nemir. Nemir daljnih dni, v katerih je valovilo mlado življenje, se bohotno pretakalo nad poli, se prelivalo iz duše v dušo. Od takrat naprej se je Tomažu zdelo, da je postalo ozračje čudno težko, svinčeno sivo in v prenasajenem vzdušju spominov se je razlil vonj po troh-nobi, po razpadanju, kakor onemeli krik maščevanega. Celo v ustih, se mu je zdelo, je čutil tisti vonj razpadanja in slani okus po sveži krvi. Kakor da se je pogrezal v čadu in sivini v breztalno brezno nizkotnih nagonov, kjer je bilo vse odrevenelo, zakrknjeno. Tja, kjer je bila vsaka beseda odveč, kjer bi zamrla poslednja želja, zadnji čut za dobro misel.

Zakaj je moral biti prav on priča dogod-ka, ki se je odigral pred tolikimi leti? Je

STADLER Möbel

Festtagsbraten aus neuer Küche

Stück für Stück können Sie unsere modernen Anbauküchen mit den unempfindlichen Kunststoffoberflächen und den vielen Variationsmöglichkeiten erwerben. Wir beraten Sie gern ganz unverbindlich.

Gut gepolstert in die Zukunft

An unseren Polstermöbeln in vielen Formen und Arten, mit Bezugstoffen nach Ihrer Wahl, haben Sie jahrelang ungegrübte Freude.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr
Haus der guten Möbel
KLAGENFURT, Theatergasse 4 • Tel. 50-24, 52-62

Mestno gledališče

Petek, 6. 5. ob 20.15 uri: *Der Raub der Sabinerinnen*, burka (premiera). — Sobota, 7. 5. ob 20.15 uri: *Der Raub der Sabinerinnen*, burka. — Nedelja, 8. 5. ob 15.00 uri: *Gasparone*, opereta. — Sreda, 11. 5. ob 20.15 uri: *Maß für Maß*, komedija. — Četrtek, 12. 5. ob 20.15 uri: *Gasparone*, opereta. — Sobota, 14. 5. ob 19.00 uri: *Lohengrin*, opera, (premiera). — Sobota, 15. 5. ob 20.15 uri: *Torquato Tasso*, drama, gostuje Burgtheater z Dunaja (enkrat).

KONCERTNI DOM:

Nedelja, 8. 5.: *Der Raub der Sabinerinnen*, burka. Petek, 13. Sobota 14. in nedelja, 15. maja: *Meine Nichte Susanne*, komedija. Začetek vselej ob 19.30 uri.

KRATKE VESTI

V plinski celici je bil usmrčen Caryl Chessman, 38-letni ameriški zločinec, ki je radi ugrabitve in drugih nasilstev bil leta 1948 obsojen na smrt. Od takrat se je Chessmanu in njegovim zagovornikom 8 krat posrečilo doseči odlog izvršitve kazni. V 12 letih je Chessman temeljito preštudiral kazensko pravo in napisal v zaporu štiri knjige, ki so postale najbolj čitane knjige v Ameriki in mu prinesle milijone. Toda uživati jih ni mogel, kajti minuli ponedeljek ob 9. uri je Vrhovno sodišče odklonilo njegovo zadnjo prošnjo za odlog kazni ter obnovo postopka. Čez eno uro je v kaznilnici St. Quentin umrl v plinski celici z besedami: „Je že vse v redu.“ Chessman svoje krivde ni nikdar priznal.

Na dan 1. maja je 1500 oseb izkoristilo zmešnjavo zaradi velikanjskih proslav „delavskega praznika“ v Vzhodni Nemčiji ter pobegnilo v zapadni Berlin.

10 milijonov pisem leži na pošti v Rimu, ker so poštarji po vsej Italiji stopili v stavko potem ko je vlada odbila njihove zahteve po zvišanju plač.

Na 4 mesece zopora je bil obsojen v Celovcu Theo Asenbauer, bivši mestni svetnik, ki je v predpustnem času pijan z uradnim avtom povozil nekega kolesarja pred celovskim policijskim ravnatelstvom ter nato poskusil pobegniti. Asenbauer je odložil vse svoje politične funkcije.

Pisno iz Kaira

(Nadaljevanje z 4. strani)

glavni vzrok arabski nacionalizem. Sram jih je zaostalosti, revščine, tega ne smemo slikati, da bi po svetu ne videli pravega stanja. Naj le slikamo piramide, spomenike, zgodovinske vrednosti, moderno velemesto, le življenja ne. Tujci, ki pridejo v Egipt, so navadno v skupinah, imajo vodnike in ti jim pokažejo, kar oni hočejo.

Po sueški krizi je arabski nacionalizem silno vzplamtel. Če bi tedaj pustili ljudstvu, da dela po svojih čustvih, bi vse tujce pobili ali izgnali. Kaj napravi masa vročehrvnih Arabcev, se je videlo prav ob sueški krizi, ko so navalili na največji hotel Shepard sredi mesta in ga zažgali, da je zelo veliko ljudi zgorelo. Potem so hoteli isto napraviti s hotelom Semiramis, toda tam so jih sprejele brzostrelke amer. mornarjev, ki so varovali ameriško poslaštvo in teh so se ustrašili. Leta 1882 pa so Arabci napravili v Aleksandriji pravi pokolj Evropejcev.

Sedaj so Egipčani najbolj jezni na Angleže, zato tudi nočejo angleščine, ampak uporabljajo poleg arabščine najbolj francoščino. Ameriko bolj cenijo radi tolikih dolarjev in ker jih je ob sueški krizi Amerika podprla. Tudi Nemce cenijo, najbolj pa spoštujejo Jugoslovane.

Kako vročehrvni so Arabci, sem večkrat doživel. Naenkrat je tako vpitje na cesti, da je groza. Doživel sem tri poštene pretepe v mestu. Revez je, na kogar se spravi, pesti so trde in če ga ubijejo, ni nič tako hudega; je pač »kismet« — usoda, Alahova volja taka. Čudno se mi je zdelo, ko policaj ob hudem pretepu sploh ni posegel vmes, ampak je še meni pomignil, naj pretep fotografiram. Se mu je že zabavno zdelo. In sem res slikal, ker je bil policaj zraven. Drugače bi si tedaj ne upal, da bi se ne lotili mene, ker res ne vem, če je Alahova volja, da bi jaz svoje kosti pobiral tam po kairskih ulicah.

(Dalje prihodnjič)

Sejem svetlega goveda

Drugi pomladanski sejem Društva rejcev svetlega goveda za Štajersko in Koroško bo v četrtek, dne 12. maja 1960 v št. Vidu ob Glini. Začetek ob 9.30 uri v živinorejski lopi. Prigon, ocenitev in vrednotna uvrstitev bo pa dan prej, v sredo dne 11. 5. 1960 ob 13. uri. Prignali bodo 50 bikov in 70 visokobrežnih krav in telic. Na sejem so pripuščene le živali, ki prihajajo iz hlevov, v katerih pri zadnji preiskavi niso bili ugotovljeni pozitivni reagenti bacila Bang in tuberkuloze. Zaradi tega je to ugodna priložnost za nakup zdravih živali.

Dentistka HELENE GALLE

ordinira do 15. septembra od 6. ure zjutraj do pol 12. ure dopoldne.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIO

NEDELJA, 8. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 9. 5.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Slovenski samospevi od začetkov do današnjih dni. (I.) — Vozačem v beležnico. — 17.55 Pomenek z ženami. — TOREK, 10. 5.: 14.00 Poročila, objave. — Domači zbori pred mikrofonom. — SREDA, 11. 5.: 14.00 Poročila, objave. — Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 12. 5.: 14.00 Poročila, objave. — O moderni zaščiti pred strelo. — PETEK, 13. 5.: 14.00 Poročila, objave. — Kogar zanima. — SOBOTA, 14. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.15 Sedesov sin. (I.)

Filmska ocena

ZNAKI ZA OCENO FILMOV: I = priporočljiv za vse; Ia = priporočljiv za odrasle in zrelejšo mladino; II = za vse; III = za odrasle in zrelejšo mladino; IV = le za odrasle; IVa = za odrasle s premislekom; IVb = za odrasle z resnim premislekom; V = odsvetujemo; VI = odklanjamo; + ga priporočamo; ++ film je res vreden, da si ga ogledamo.

Bistrica v Rožu

Sobota, dne 7. V.: Zwischen Liebe und Laster (IVb). — Nedelja, dne 8. V.: Kein Mann zum heiraten (III). — Sreda, dne 11. V.: Der Mann aus dem Westen (V).

Pliberk

Sobota in nedelja, dne 7. in 8. V.: Liebe, Jazz und Übermut (III). — Sreda in četrtek, dne 10. in 11. V.: Keinen Whiskey mehr für Callaghan (IVa).

Št. Jakob v Rožu

Sobota, dne 7. 5.: Nächte auf Tahiti (IVb). — Nedelja, dne 8. V.: Laila (II). — Sreda, dne 11. V.: Straße der Sündnerinnen (IV).

Borovlje

Sobota, dne 7. V.: Aus dem Tagebuch eines Frauenarztes (IVa). — Nedelja, dne 8. V.: Der Sänger von Capri (III). — Torek, 10. V.: Der Schmugler von Lermoos (IV). — Četrtek, dne 11. V.: Die Schreckenskammer des Dr. Thosti (IVa).

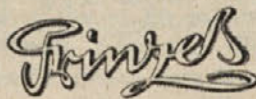
MALI OGLASI

Delovne obleke za zidarje in ključavničarje od 65.— šil. naprej pri SATTLER, Klagenfurt am Heuplatz.

KLAGENFURT, 10.-Oktoberstraße
(neben Kino Prechtl)

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

KLAGENFURT, A ter Platz 34

Veselje za mamico
bo

Roskönig
bluza

KLAGENFURT, Bahnhofstraße 9

Za materinski dan

kupim svoji mamici lepo perilo, dobro blago ali predpasnik in nogavice pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

„Ali že veste?

Najbolje kupite pri

LODRON-u

Zato si nabavite zavese, preproge, žimnice in odeje le v strokovni trgovini

Lodron

VILLACH, Lederergasse 12

Pomladanske plašče

za dame, gospode in otroke
kakor tudi vsakovrsta
DEŽNA OBLAČILA

v specialni trgovini plaščev

V. Taermann

Klagenfurt Völkermarkter Straße 16
telefon 52-76

Radio aparati

Šivalni stroji

Kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus

KERN

Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

Za materinski dan
lepa darila za mamico

v trgovini s preprogami

RADLMAYER
VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!